

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

2 iunie 2022 *

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie civilă – Măsuri privind dreptul succesoral – Regulamentul (UE) nr. 650/2012 – Articolele 13 și 28 – Validitatea declarației privind renunțarea la succesiune – Moștenitor care are reședința în alt stat membru decât cel al instanței judecătorești competente să hotărască cu privire la succesiune – Declarație dată în fața instanței din statul membru în care are reședința obișnuită acest moștenitor”

În cauza C-617/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen, Germania), prin decizia din 11 noiembrie 2020, primită de Curte la 20 noiembrie 2020, în procedura inițiată de

T. N.,

N. N.

cu participarea:

E.G,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul E. Regan, președinte de cameră, și domnii I. Jarukaitis, M. Ilešič (raportor), D. Gratsias și Z. Csehi, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul spaniol, de L. Aguilera Ruiz, în calitate de agent;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de G. Greco, avvocato dello Stato;

* Limba de procedură: germana.

– pentru Comisia Europeană, inițial de S. Grünheid, W. Wils și M. Wilderspin, ulterior de S. Grünheid și W. Wils, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 20 ianuarie 2022,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 13 și 28 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2012, L 201, p. 107).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri inițiate de T. N. și N. N. în legătură cu cererea de eliberare a unui certificat colectiv de moștenitor referitor la succesiunea lui W. N., soțul lui E. G. și unchiul lui T. N. și N. N. (denumiți în continuare „nepoții defunctului”).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (7), (32) și (67) ale Regulamentului nr. 650/2012 au următorul cuprins:
„(7) Funcționarea corespunzătoare a pieței interne ar trebui facilitată prin eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a persoanelor care se confruntă în prezent cu dificultăți în exercitarea propriilor drepturi în contextul unei succesiuni cu elemente de extraneitate. În spațiul european de justiție, cetățenii trebuie să își poată organiza din timp succesiunea. Trebuie garantate într-un mod eficient drepturile moștenitorilor și legatarilor, ale altor persoane apropiate defunctului, precum și ale creditorilor succesiunii.

[...]

- (32) Pentru a simplifica viața moștenitorilor și a legatarilor care își au reședința obișnuită într-un alt stat membru decât acela în care se soluționează sau se va soluționa succesiunea, prezentul regulament ar trebui să permită oricărei persoane îndrituite în temeiul legii aplicabile succesiunii să facă declarații privind acceptarea succesiunii, a unui legat sau a unei rezerve succesoriale sau renunțarea la acestea, sau privind limitarea răspunderii pentru datorii în cadrul succesiunii, să facă astfel de declarații sub forma prevăzută în legea statului membru în care își are reședința obișnuită în fața instanțelor judecătorești ale statului membru respectiv. Aceasta nu ar trebui să excludă efectuarea de astfel de declarații în fața altor autorități din acel stat membru care sunt competente să primească declarații în temeiul dreptului național. Persoanele care aleg să facă uz de posibilitatea de a face declarații în statul membru al reședinței lor obișnuite ar trebui să informeze, ele însele, instanța judecătorească sau autoritatea care se ocupă sau care se va ocupa cu succesiunea cu privire la existența unor astfel de declarații, în termenul stabilit de legea aplicabilă succesiunii.

[...]

(67) Pentru ca o succesiune cu elemente de extraneitate în Uniune să fie soluționată într-o manieră rapidă, simplă și eficace, moștenitorii, legatarii, executorii testamentari sau administratorii patrimoniului succesoral ar trebui să își poată dovedi cu ușurință statutul și/sau drepturile și competențele într-un alt stat membru, de exemplu într-un stat membru unde se situează bunurile succesoriale. [...]"

4 Capitolul II din acest regulament, intitulat „Competența”, cuprinde printre altele articolele 4 și 13.

5 Articolul 4 din regulamentul menționat, intitulat „Competența generală”, prevede:

„Instanțele judecătorești din statul membru în care defunctul își avea reședința obișnuită în momentul decesului sunt competente să hotărască cu privire la succesiune în ansamblul său.”

6 Articolul 13 din același regulament, intitulat „Acceptarea sau renunțarea la succesiune, la legat sau la rezerva succesorală”, prevede:

„Pe lângă instanța judecătorească competentă să hotărască cu privire la succesiune în temeiul prezentului regulament, instanțele statului membru în care își are reședința obișnuită orice persoană care, în temeiul legii aplicabile succesiunii, poate face, în fața unei instanțe judecătorești, o declarație de acceptare sau de renunțare la succesiune, la un legat sau la rezerva succesorală sau o declarație care limitează răspunderea persoanei în cauză cu privire la sarcinile succesiunii sunt competente să primească astfel de declarații în cazul care, în temeiul legii respectivului stat membru, acestea pot fi făcute în fața unei instanțe judecătorești.”

7 Capitolul III din Regulamentul nr. 650/2012, intitulat „Legea aplicabilă”, cuprinde printre altele articolele 21, 23 și 28.

8 Articolul 21 din acest regulament, intitulat „Norma generală”, prevede la alineatul (1):

„Sub rezerva cazului în care prezentul regulament cuprinde dispoziții contrare, legea aplicabilă succesiunii în ansamblul său este cea a statului în care defunctul își avea reședința obișnuită în momentul decesului.”

9 Articolul 23 din regulamentul menționat, intitulat „Domeniul de aplicare al legii aplicabile”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Legea stabilită în temeiul articolelor 21 sau 22 reglementează succesiunea în ansamblul său.

(2) Această lege reglementează în special:

[...]

(e) transferul către moștenitori și, după caz, către legatari al bunurilor, drepturilor și obligațiilor din care se compune patrimoniul succesoral, inclusiv condițiile și efectele acceptării succesiunii sau a unui legat sau ale renunțării la acestea.

[...]"

- 10 Articolul 28 din același regulament, intitulat „Validitatea formei declarației privind acceptarea sau renunțarea”, prevede:

„O declarație privind acceptarea succesiunii, a unui legat sau a unei rezerve succesoriale sau renunțarea la acestea sau o declarație concepută să limiteze răspunderea declarantului este valabilă, în ceea ce privește forma, dacă respectă cerințele impuse de:

- (a) legea aplicabilă succesiunii în temeiul articolelor 21 sau 22 sau
- (b) legea statului în care declarantul își are reședința obișnuită.”

Dreptul german

- 11 Articolul 1942 din Bürgerliches Gesetzbuch (Codul civil), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumit în continuare „BGB”), intitulat „Transmiterea succesiunii și renunțarea la succesiune”, prevede:

„(1) Patrimoniul succesoral se transmite moștenitorilor desemnați sub rezerva dreptului de renunțare la succesiune (devoluțiunea succesorală).

[...]”

- 12 Potrivit articolului 1943 din BGB, intitulat „Acceptarea succesiunii și renunțarea la succesiune”:

„Moștenitorul nu poate renunța la succesiune dacă a acceptat-o sau dacă termenul prevăzut pentru renunțarea la succesiune a expirat; odată cu expirarea termenului, moștenirea se consideră acceptată.”

- 13 Articolul 1944 din BGB, intitulat „Termenul prevăzut pentru renunțarea la succesiune”, prevede:

„(1) Termenul pentru renunțarea la succesiune este de șase săptămâni.

(2) Termenul începe să curgă din momentul în care moștenitorul a luat cunoștință de dreptul său la succesiune și de temeiul acestuia. [...]

(3) Termenul este de șase luni în cazul în care defunctul a avut ultimul domiciliu exclusiv în străinătate sau în care moștenitorul locuia în străinătate atunci când a început să curgă termenul.”

- 14 Articolul 1945 din BGB, intitulat „Forma de renunțare la succesiune”, prevede:

„Renunțarea la succesiune este efectuată printr-o declarație formulată la instanța succesorală; declarația trebuie constatată prin consemnare într-un proces-verbal sau într-o formă autenticată în mod public.

[...]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 15 W. N., un resortisant neerlandez, a cărui ultimă reședință obișnuită se afla în Germania, a decedat la 21 mai 2018 la Bremen (Germania).

- 16 La 21 ianuarie 2019, E. G., care era soția lui W. N. și care locuiește în Germania, a solicitat în fața Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen, Germania), instanța judecătorească competentă să hotărască cu privire la succesiunea lui W. N., eliberarea unui certificat de moștenitor, potrivit căruia, prin succesiune *ab intestat*, ar fi moștenit trei pătrimi din succesiunea lui W. N., iar nepoții defunctului, care locuiesc ambii în Țările de Jos, ar fi moștenit fiecare o optime din această succesiune.
- 17 Prin scrisoarea din 19 iunie 2019, această instanță i-a informat pe nepoții defunctului că era în curs o procedură succesorală *ab intestat* și le-a solicitat să îi comunice anumite documente în vederea soluționării succesiunii.
- 18 La 13 septembrie 2019, nepoții defunctului au făcut o declarație privind renunțarea la moștenirea defunctului la rechtbank Den Haag (Tribunalul din Haga, Țările de Jos), care a fost înscrisă în registrul succesoral al instanței respective la 30 septembrie 2019.
- 19 Prin scrisoarea din 22 noiembrie 2019, Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen) a comunicat cererea privind certificatul de moștenitor nepoților defunctului și i-a invitat să își prezinte observațiile.
- 20 Prin scrisoarea din 13 decembrie 2019, redactată în limba neerlandeză, nepoții defunctului au comunicat Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen) o copie a actelor întocmite de rechtbank Den Haag (Tribunalul din Haga) în legătură cu declarațiile lor privind renunțarea la succesiunea defunctului. Prin scrisoarea din 3 ianuarie 2020, Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen) le-a indicat nepoților defunctului că, în lipsa traducerii în limba germană, scrisoarea acestora, inclusiv actele comunicate, nu au putut să fie luate în considerare.
- 21 Prin scrisoarea din 15 ianuarie 2020, redactată în limba germană, N. N. a informat Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen) că fratele său și el au renunțat la succesiunea defunctului, că, în conformitate cu dreptul Uniunii, declarația aferentă acestei renunțări a fost înregistrată în limba neerlandeză de autoritățile judiciare competente și că, prin urmare, nu era necesară nicio traducere în limba germană a documentelor în cauză. Ca răspuns, această instanță a amintit necesitatea de a traduce actele pertinente în cauză, precum și de a respecta termenele stabilite pentru renunțarea la succesiune.
- 22 Prin ordonanța din 27 februarie 2020, Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen) a stabilit faptele necesare eliberării certificatului de moștenitor, în conformitate cu cererea formulată de E. G., și a statuat că nepoții defunctului erau considerați a fi acceptat succesiunea.
- 23 Aceștia au formulat o cale de atac împotriva ordonanței menționate și au solicitat prelungirea termenului pentru prezentarea unor elemente de probă suplimentare. La 30 iulie 2020, ei au comunicat Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen) o copie color, precum și o traducere în limba germană a actelor întocmite de rechtbank Den Haag (Tribunalul din Haga). Întrucât Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen) le-a opus necomunicarea originalelor acestor acte, acestea i-au fost adresate la 17 august 2020.
- 24 Prin ordonanța din 2 septembrie 2020, Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen) a respins acțiunea și a trimis cauza instanței de trimitere, Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen, Germania), constatând că, întrucât nepoții defunctului nu au renunțat la succesiunea defunctului în termenul prevăzut, ei erau considerați a fi acceptat această succesiune. Pentru ca declarația privind renunțarea la succesiune să fie valabilă,

nu ar fi suficient ca instanța judecătorească germană competentă să fie pur și simplu informată în legătură cu această declarație dată în fața instanței neerlandeze în cauză, nici ca aceasta să fie destinatară unei copii a actelor pertinente, ci ar fi necesar ca ea să aibă la dispoziție actele originale pertinente. Or, acestea nu i-ar fi parvenit decât după expirarea termenului de șase luni prevăzut la articolul 1944 alineatul (3) din BGB.

- 25 Instanța de trimitere ridică problema, în cazul în care moștenitorul face o declarație privind renunțarea la succesiune în fața instanței judecătorești competente de la locul reședinței sale obișnuite, în conformitate cu articolele 13 și 28 din Regulamentul nr. 650/2012, care sunt condițiile necesare pentru a fi considerată efectuată în timp util această declarație care, în temeiul legii aplicabile succesiunii, trebuie să fie dată într-un anumit termen în fața instanței judecătorești competente să hotărască cu privire la succesiune.
- 26 Instanța de trimitere subliniază în această privință existența, în Germania, a unor divergențe doctrinare și jurisprudențiale referitoare la validitatea declarației privind renunțarea la succesiune făcute în fața unei instanțe judecătorești dintr-un stat membru, alta decât cea care este în principiu competentă să hotărască cu privire la succesiune. Potrivit unui prim curent doctrinar și jurisprudențial, care ar fi majoritar, validitatea unei astfel de declarații în fața instanței competente să hotărască cu privire la succesiune este evidentă pentru simplul fapt că este dată în fața instanței judecătorești din statul membru în care are reședința obișnuită moștenitorul.
- 27 Potrivit unui al doilea curent doctrinar și jurisprudențial, declarația privind renunțarea la succesiune nu ar fi valabilă decât dacă este transmisă cu respectarea cerințelor de formă instanței judecătorești competente să hotărască cu privire la succesiune sau, în orice caz, dacă este adusă la cunoștința acesteia din urmă. În această privință, din cuprinsul considerentului (32) al Regulamentului nr. 650/2012 ar reieși că, pentru legiuitorul Uniunii, o astfel de declarație nu își poate produce efectele decât după ce a fost adusă la cunoștința acestei instanțe. Cu toate acestea, instanța de trimitere precizează că articolul 13 din Regulamentul nr. 650/2012, spre deosebire de dreptul german, nu prevede obligația instanței judecătorești din statul membru în care are reședința obișnuită moștenitorul de a informa instanța judecătorească competentă să hotărască cu privire la succesiune despre depunerea în fața sa a unei declarații privind renunțarea la succesiune.
- 28 Instanța de trimitere arată că, în cauza principală, dacă s-ar urma curentul menționat la punctul 26 din prezenta hotărâre, declarația privind renunțarea la succesiune în cauză ar fi considerată valabilă din ziua în care a fost dată de nepoții defunctului la rechtbank Den Haag (Tribunalul din Haga), respectiv 13 septembrie 2019. Prin urmare, în această ipoteză, termenul de șase luni prevăzut la articolul 1944 alineatul (3) din BGB pentru renunțarea la succesiune, care începe să curgă de la data la care moștenitorul ia cunoștință de devoluțiunea succesorală, ar fi fost respectat de nepoții defunctului.
- 29 Potrivit celui alt curent expus la punctul 27 din prezenta hotărâre, validitatea declarației privind renunțarea la succesiune în cauză ar putea depinde de data la care instanța judecătorească competentă să hotărască cu privire la succesiune a luat cunoștință de această declarație. S-ar ridica însă problema condițiilor de formă cărora le este subordonată validitatea unei astfel de declarații și în special aceea dacă este suficient să se informeze instanța judecătorească competentă să hotărască cu privire la succesiune despre existența unei astfel de declarații, să i se transmită copii ale actelor pertinente sau să i se comunice informații redactate în limba acestei declarații sau dacă, dimpotrivă, trebuie să se transmită acestei instanțe originalele actelor

referitoare la renunțare întocmite de instanța judecătorească dintr-un alt stat membru, precum și o traducere autenticată în limba instanței judecătorești competente să hotărască cu privire la succesiune.

30 În aceste condiții, Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Declarația privind renunțarea la succesiune a unui moștenitor, dată de acesta în fața instanței judecătorești competente din statul membru al reședinței sale obișnuite, în conformitate cu cerințele de formă aplicabile în acest stat membru, înlocuiește declarația privind renunțarea la succesiune care trebuie dată în fața instanței judecătorești dintr-un alt stat membru competente pentru succesiunea *mortis causa*, astfel încât este considerată valabilă de la momentul la care a fost dată (substituție)?

2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare:

Pentru ca declarația privind renunțarea la succesiune dată cu respectarea cerințelor de formă în fața instanței competente de la reședința obișnuită a declarantului să fie valabilă, este necesar în plus ca acesta să informeze cu privire la respectiva declarație instanța competentă pentru succesiunea *mortis causa*?

3) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare și al unui răspuns afirmativ la a doua întrebare:

a) Pentru ca declarația privind renunțarea la succesiune să fie valabilă, în special în ceea ce privește respectarea termenelor de renunțare aplicabile la locul depunerii declarației, este necesar ca instanța competentă pentru succesiunea *mortis causa* să fie informată despre aceasta în limba oficială de la locul său de jurisdicție?

b) Pentru ca declarația privind renunțarea la succesiune să fie valabilă, în special în ceea ce privește respectarea termenelor de renunțare aplicabile la locul depunerii declarației, este necesar ca actele referitoare la renunțare emise de instanța competentă de la reședința obișnuită a declarantului să fie transmise instanței competente pentru succesiunea *mortis causa* în original, însoțite de o traducere?”

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

31 Conform unei jurisprudențe constante a Curții, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite la articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (Hotărârea din 26 octombrie 2021, PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, punctul 34 și jurisprudența citată).

32 Prezenta trimitere preliminară privește condițiile necesare pentru ca o declarație privind renunțarea la succesiune, în sensul articolelor 13 și 28 din Regulamentul nr. 650/2012, dată în fața instanței judecătorești din statul în care are reședința obișnuită moștenitorul renunțător, să

fie considerată valabilă. În această privință, instanța de trimitere ridică în special problema dacă și, eventual, când și în ce mod o astfel de declarație trebuie adusă la cunoștința instanței competente să hotărască cu privire la succesiune.

- 33 Din decizia de trimitere reiese că nepoții defunctului au declarat, la 13 septembrie 2019, că renunță la succesiunea defunctului în fața unei instanțe judecătorești din statul membru al reședinței lor obișnuite, și anume rechtbank Den Haag (Tribunalul din Haga, Țările de Jos). La 13 decembrie 2019, aceștia au informat instanța judecătorească germană competentă să hotărască cu privire la succesiune, printr-o scrisoare redactată în limba neerlandeză, despre existența acestei declarații, anexând o copie a actelor întocmite de instanța judecătorească neerlandeză. La 15 ianuarie 2020, ei au informat din nou instanța germană, însă printr-o scrisoare redactată în limba germană, despre existența declarației menționate. Traducerea în limba germană și originalele actelor întocmite de instanța neerlandeză nu ar fi ajuns, în schimb, la instanța germană decât la 17 august 2020, respectiv ulterior expirării termenului prevăzut de dreptul aplicabil succesiunii.
- 34 În aceste condiții, este necesar să se considere că, prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolele 13 și 28 din Regulamentul nr. 650/2012 trebuie interpretate în sensul că o declarație privind renunțarea la moștenire dată de un moștenitor în fața unei instanțe judecătorești din statul membru al reședinței sale obișnuite este considerată valabilă în ceea ce privește forma în cazul în care cerințele de formă aplicabile în fața acestei instanțe au fost respectate, fără a fi necesar, în vederea acestei validități, ca ea să îndeplinească cerințele de formă impuse de legea aplicabilă succesiunii.

Cu privire la fond

- 35 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, rezultă atât din cerința aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din cea a principiului egalității că termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu conține nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând seama nu doar de termenii acesteia, ci și de contextul prevederii și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză [Hotărârea din 1 martie 2018, Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, punctul 32, și Hotărârea din 9 septembrie 2021, UM (Contract translativ de proprietate *mortis causa*), C-277/20, EU:C:2021:708, punctul 29].
- 36 În ceea ce privește, în primul rând, termenii dispozițiilor în cauză și contextul lor, trebuie amintit că articolul 13 din Regulamentul nr. 650/2012 face parte din capitolul II din acest regulament, care reglementează toate temeiurile de competență jurisdicțională în materie de succesiuni. În conformitate cu această dispoziție, pe lângă instanța judecătorească competentă să hotărască cu privire la succesiune în temeiul regulamentului menționat, instanțele judecătorești din statul membru în care are reședința obișnuită orice persoană care, în temeiul legii aplicabile succesiunii, poate face, în fața unei instanțe judecătorești, o declarație de acceptare sau de renunțare la succesiune, la un legat sau la rezerva succesorală sau o declarație care limitează răspunderea persoanei în cauză cu privire la sarcinile succesiunii sunt competente să primească aceste declarații.

- 37 Articolul 13 menționat prevede astfel un for alternativ de jurisdicție menit să permită moștenitorilor care nu au reședința obișnuită în statul membru ale cărui instanțe judecătorești sunt competente să hotărască cu privire la succesiune, în conformitate cu normele generale de la articolele 4-11 din Regulamentul nr. 650/2012, să facă declarațiile privind acceptarea succesiunii sau renunțarea la aceasta în fața unei instanțe din statul membru în care au reședința obișnuită.
- 38 Norma de competență jurisdicțională menționată este completată de o normă privind conflictul de legi conținută la articolul 28 din Regulamentul nr. 650/2012, care face parte din capitolul III din acesta care guvernează legea aplicabilă și care guvernează în mod specific validitatea în ceea ce privește forma unor astfel de declarații. Conform acestui articol, ele sunt valabile în ceea ce privește forma atunci când respectă, potrivit literei (a), cerințele legii aplicabile succesiunii (*lex successionis*) sau, potrivit literei (b), pe cele ale legii statului în care declarantul are reședința obișnuită.
- 39 Se poate deduce din modul de redactare a articolului 28 din Regulamentul nr. 650/2012 că această dispoziție este concepută astfel încât să recunoască validitatea unei declarații privind renunțarea la succesiune fie în cazul în care respectă cerințele impuse de legea succesorală atunci când aceasta este aplicabilă, fie în cazul în care respectă cerințele prevăzute de legea statului reședinței obișnuite a moștenitorului renunțător atunci când este aplicabilă aceasta din urmă.
- 40 În această privință, din coroborarea articolelor 13 și 28 din Regulamentul nr. 650/2012 – după cum a arătat în esență domnul avocat general la punctul 58 din concluzii – reiese că există o strânsă corelație între aceste două dispoziții, astfel încât competența instanțelor judecătorești din statul membru în care are reședința obișnuită moștenitorul de a primi declarațiile privind renunțarea la succesiune este subordonată condiției ca legea succesorală în vigoare în acest stat să prevadă posibilitatea de a face o asemenea declarație în fața unei instanțe judecătorești. Dacă această condiție este îndeplinită, toate actele care trebuie efectuate în fața unei instanțe judecătorești din statul membru al reședinței obișnuite a moștenitorului care dorește să facă o astfel de declarație sunt stabilite de legea statului membru respectiv.
- 41 În ceea ce privește, în al doilea rând, obiectivele urmărite de Regulamentul nr. 650/2012, o astfel de interpretare a articolelor 13 și 28 din regulamentul menționat este confirmată de considerentul (32) al acestuia, potrivit căruia scopul acestor dispoziții este de „a simplifica viața moștenitorilor și a legatarilor care își au reședința obișnuită într-un alt stat membru decât cel în care se soluționează sau se va soluționa succesiunea”. În acest scop, potrivit aceluiași considerent, regulamentul menționat ar trebui să permită oricărei persoane îndrituite în temeiul legii aplicabile succesiunii să facă declarații privind succesiunea, printre care figurează și renunțarea la aceasta, în forma prevăzută de legislația statului membru în care are reședința obișnuită, în fața instanțelor judecătorești ale statului membru respectiv. Curtea a precizat deja în această privință că articolul 13 din același regulament, interpretat în lumina considerentului (32) al acestuia, urmărește simplificarea demersurilor moștenitorilor și ale legatarilor, derogând de la normele de competență prevăzute la articolele 4-11 din acesta (Hotărârea din 21 iunie 2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, punctul 42).
- 42 Pe de altă parte, o astfel de interpretare este confirmată de obiectivul Regulamentului nr. 650/2012, care urmărește, potrivit considerentului (7), să faciliteze funcționarea corespunzătoare a pieței interne prin eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a persoanelor care doresc să își exercite drepturile rezultate dintr-o succesiune cu elemente de extraneitate. În special, în spațiul european de justiție trebuie garantate într-un mod eficient drepturile moștenitorilor și ale legatarilor, ale altor persoane apropiate defunctului, precum și ale

creditorilor succesiunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 martie 2018, Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, punctul 35, precum și Hotărârea din 1 iulie 2021, Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank, C-301/20, EU:C:2021:528, punctele 27 și 34).

- 43 Așadar, în ceea ce privește declarațiile privind renunțarea la succesiune date în fața instanței judecătorești competente în temeiul articolului 13 din Regulamentul nr. 650/2012, articolul 28 litera (b) din acest regulament garantează că această posibilitate recunoscută moștenitorului care are reședința obișnuită într-un alt stat membru decât cel al instanței judecătorești competente să hotărască cu privire la o succesiune este efectivă.
- 44 În acest sens, trebuie să se constate că, având în vedere întinderea limitată a competenței instanței judecătorești menționate la articolul 13 din Regulamentul nr. 650/2012, orice altă interpretare menită să restrângă validitatea în privința formei unei declarații privind renunțarea la succesiune, în special prin supunerea acesteia cerințelor de formă ale legii aplicabile succesiunii, ar avea ca efect să priveze de orice efect util dispozițiile articolului 13 și ale articolului 28 litera (b) din acest regulament și, în plus, să aducă atingere obiectivelor regulamentului menționat, precum și principiului securității juridice.
- 45 În consecință, după cum a subliniat domnul avocat general la punctul 64 din concluzii, respectarea obiectivului Regulamentului nr. 650/2012 de a permite moștenitorilor să facă declarații privind renunțarea la succesiune în statul membru al reședinței lor obișnuite implică faptul că acești moștenitori nu trebuie să îndeplinească alte formalități în fața instanțelor judecătorești din alte state membre decât cele prevăzute de legea statului membru în care se face o asemenea declarație, pentru ca astfel de declarații să fie considerate valabile.
- 46 În ceea ce privește chestiunea privind comunicarea declarațiilor menționate instanței judecătorești competente să hotărască cu privire la succesiune, trebuie observat că din ultima teză a considerentului (32) al Regulamentului nr. 650/2012 reiese că „persoanele care aleg să facă uz de posibilitatea de a face declarații în statul membru al reședinței lor obișnuite ar trebui să informeze, ele însele, instanța judecătorească sau autoritatea care se ocupă sau care se va ocupa cu succesiunea cu privire la existența unor astfel de declarații, în termenul stabilit de legea aplicabilă succesiunii”.
- 47 Această ultimă teză a considerentului (32) al Regulamentului nr. 650/2012 lasă să se înțeleagă, la prima vedere, că, potrivit legiuiitorului Uniunii, este necesar ca declarația privind renunțarea la succesiune dată în fața unei instanțe judecătorești din statul membru al reședinței obișnuite a moștenitorului renunțător să fie adusă la cunoștința instanței judecătorești competente să hotărască cu privire la succesiune. Cu toate acestea, trebuie să se constate că nici articolul 13, nici articolul 28 din acest regulament nu prevăd un mecanism de transmitere a unor astfel de declarații de către instanța judecătorească din statul membru în care are reședința obișnuită moștenitorul renunțător către instanța judecătorească competentă să hotărască cu privire la succesiune. Acest considerent (32) prezumă însă că persoanele care au făcut uz de posibilitatea de a face astfel de declarații în statul membru al reședinței lor obișnuite vor asuma sarcina de a comunica autorităților care se ocupă de succesiune existența acestor declarații.
- 48 Așadar, în lipsa unui sistem uniform în dreptul Uniunii care să prevadă transmiterea declarațiilor referitoare la succesiune instanței judecătorești competente să hotărască cu privire la succesiune, ultima teză a considerentului (32) al Regulamentului nr. 650/2012 trebuie interpretată în sensul că revine persoanei care a făcut o declarație privind renunțarea la succesiune sarcina de a îndeplini demersurile necesare pentru ca instanța competentă să hotărască cu privire la succesiune să ia

cunoștință de existența unei declarații valabile. Cu toate acestea, în lipsa, în termenul stabilit de legea aplicabilă succesiunii, a îndeplinirii acestor demersuri, validitatea unei astfel de declarații nu poate fi repusă în discuție.

- 49 Prin urmare, declarația privind renunțarea la succesiune dată de un moștenitor în fața instanței judecătorești din statul membru în care are reședința obișnuită, cu respectarea cerințelor de formă aplicabile în fața acestei instanțe, ar trebui să producă efecte juridice în fața instanței judecătorești competente să hotărască cu privire la succesiune în măsura în care aceasta din urmă a luat cunoștință de existența declarației respective, fără ca o astfel de declarație să fie supusă condițiilor suplimentare de formă impuse de legea aplicabilă succesiunii.
- 50 În speță, din elementele furnizate de instanța de trimitere reiese că nepoții defunctului au făcut o declarație privind renunțarea la succesiunea defunctului în fața unei instanțe judecătorești neerlandeze cu respectarea cerințelor de formă aplicabile în fața acestei instanțe și că Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen) a luat cunoștință de existența acestei declarații înainte de a hotărî cu privire la succesiune. Prin urmare, rezultă că această din urmă instanță ar fi trebuit să ia în considerare declarația menționată, independent de respectarea celorlalte cerințe sau clarificări considerate necesare de această instanță judecătorească germană pentru ca o astfel de declarație să fie considerată valabilă. Astfel, după cum reiese din considerentul (67) al Regulamentului nr. 650/2012, moștenitorii ar trebui să își poată dovedi cu ușurință statutul și/sau drepturile și competențele pentru ca „o succesiune cu elemente de extraneitate în Uniune să fie soluționată într-o manieră rapidă, simplă și eficace”.
- 51 Având în vedere toate cele de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că articolele 13 și 28 din Regulamentul nr. 650/2012 trebuie interpretate în sensul că o declarație privind renunțarea la succesiune dată de un moștenitor în fața unei instanțe judecătorești din statul membru în care are reședința obișnuită este considerată valabilă în ceea ce privește forma în cazul în care cerințele de formă aplicabile în fața acestei instanțe au fost respectate, fără a fi necesar, în vederea acestei validități, ca ea să îndeplinească cerințele de formă impuse de legea aplicabilă succesiunii.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 52 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Articolele 13 și 28 din Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor trebuie interpretate în sensul că o declarație privind renunțarea la succesiune dată de un moștenitor în fața unei instanțe judecătorești din statul membru în care are reședința obișnuită este considerată valabilă în ceea ce privește forma în cazul în care cerințele de formă aplicabile în fața acestei instanțe au fost respectate, fără a fi necesar, în vederea acestei validități, ca ea să îndeplinească cerințele de formă impuse de legea aplicabilă succesiunii.

Semnături